

Voor mij is het Johannes evangelie waar we nu al een aantal zondagen uit lezen een bijzonder evangelie. Op een andere manier dan de andere drie evangeliën komen vragen over Jezus en God aan de orde. De taal die door Johannes gebruikt wordt, vind ik prachtig. Taal, goed gekozen woorden kunnen evenals muziek het hart raken en maken dat je geroerd wordt, gaat nadenken. Tenminste zo werkt dat voor mij. Woorden zijn essentieel om de wereld en het leven vorm te geven, en kunnen beelden oproepen. Met woorden wordt ook de wereld geschapen en gemaakt. Niet voor niets wordt gevraagd aan Adam om de dingen te benoemen. Om dit nog meer duidelijk te maken wil ik graag het begin van het Johannes evangelie lezen: “ In het begin was het Woord, het Woord (opvallend genoeg met een hoofdletter geschreven) was bij God en het Woord was God.” “ Alles is er door ontstaan en zonder dit is niets ontstaan van wat bestaat. Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond”. Voor mij komen in dit stukje en ook in het deel wat we vandaag gelezen hebben twee dingen aan de orde. Ten eerste is dat is dat, wat ik geciteerd heb, volgens mij een scheppingsverhaal en komt de verhouding tussen God en mensen aan de orde. Jezus wordt in Joh 1 vers 18 de enige Zoon genoemd, die Zelf God is en hij is ook voluit mens. Wat zegt dit over ons, mensen? Wat zegt dit over onze verhouding tot de schepping?

De verhouding tussen God en de mens wordt volgens mij al vanaf het begin, vanaf de Schepping bepaald door het Woord. Het is soms moeilijk om daar de goede uitdrukking voor te vinden, maar sinds kort ben ik erg onder de indruk van het poëtische scheppingsverhaal, dat ik hoorde, van Bart Moeyaert, zoals hij dit voordraagt bij een uitvoering van Der Schoepfung van Haydn, door het Nederlands Blazersensemble. Bart Moeyaert vertelt wat er gebeurt vanuit het standpunt van een betrokken toeschouwer, een mens, die gaandeweg, via het proces van de Schepping, probeert te doorgronden wie hij is en wat zijn verhouding tot God, die naast hem zit, is. God en de toeschouwer zitten zij aan zij in het niets. Het verhaal begint met de uitspraak dat ook al was er niets, het goed was. Maar God wil meer. Hij raakt de dingen al aan voor ze er waren en hij zei wat er was toen alles nog niets was. Door namen te noemen ontstaat het iets, dat wil zeggen de schepping. Dit brengt tegelijk vreugde en onzekerheid voor de toeschouwer. Door namen te noemen wordt gezegd dat het goed is wat is ontstaan, maar tegelijkertijd begint de mens zich af te vragen wat dit betekent voor zijn positie. Hij stelt God vragen: Waarvoor ben ik hier, wat wil God, wil God door zijn scheppingskracht te laten zien mij nog kleiner maken dan ik al ben, ben ik hier voor het applaus? Ik was zo nabij in het begin, door al het nieuwe in de schepping lijk ik te verdwijnen en voel ik mij eenzaam. Ziet God mij nog wel? God reageert door een cirkel om hem heen te trekken en namen te geven aan de dingen die daarbinnen zijn, waardoor een verband ontstaat tussen de schepping, God en de mens.

God laat zich zien in de woorden die hij noemt, hij betreft de toeschouwer, de mens in zijn schepping en heeft dit van af het begin gedaan. Voor mij geeft dit de verbondenheid aan tussen God en mens. Wat wij over God denken te weten komt van binnen uit ons en vanuit het hele vroege begin, de schepping vanuit het niets. In ons, wij mensen, is volgens mij, wat ik maar onbeholpen noem, een goddelijke vonk, die ons laat weten wat onze bestemming is en dat wij niet alleen zijn. De cirkel die door God getrokken is staat om ons heen met God erin en erbuiten. Hierdoor kunnen wij elkaar ook herkennen in de ander. Hierdoor kunnen wij ook nadenken samen met anderen hoe de verbondenheid er uit zou kunnen zien. En is die onderlinge verbondenheid zo niet een onderdeel van Gods verbondenheid met ons? Door met elkaar naar woorden te zoeken, onze kennis te delen, kunnen wij Gods bedoeling/schepping naderbij brengen. Hierdoor is God nabij, wij zijn daarin niet alleen. God en mensen vormen een onlosmakelijke eenheid en een verbond, dat nodig is om de dingen te laten gebeuren.

In dit stukje wordt aan Jezus gevraagd zich bekend te maken. Wie is hij? Is hij de Messias? Hij zegt dan de Vader en Ik zijn een. Ik wil nog graag even ingaan op wat er dan daarna gebeurt. Door dit antwoord geeft hij aan dat Hij Gods zoon is en wordt hij van godslastering beschuldigd, want hij is immers een mens. Het woord “Gods Zoon” roept de woede op. Jezus dient ze echter van repliek door de omstanders te wijzen op de Schrift waarin staat, dat de mensen tot wie God spreekt goden worden. Dit geeft mij de indruk dat het goddelijke dat wij in ons hebben er op wacht om aangesproken te worden. God zal ons dan met zijn cirkel omvatten.